Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 20 lipca 1932 r. 700.

Treść numeru:

--ooo§ooo--

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

L i s t o t w a r t y A. L e d n i c k i e g o d o "L i e t u - v o s Ž i n i o s". "Lietuvos Žinios" Nr.160 z 16.VII.32 r.p.t."Wyjaśnienia A.Lednickiego" zamieszcza list otwarty p.A.Lednickiego z dn.25.VI r.b.Streszczenie:

"Szanowny Panie Redaktorze. Po powrocie do Polski otrzymałem egzemplarz "Liet.Žinios", zawierający listy prof.Leonasa i p.M. z Wilna. W dopisku redakcja wyraziła chęć usłyszenia mej odpowiedzi, której chętnie udzielam. Wyśmienicie przypominam utworzenie komitetu organizacyj społecznych dla spraw mniejszościowych w Moskwie, gdyż byłem jednym z jego inicjatorów. Dokładnie nie przypominam słów zarzucanych mi przez p.Leonasa. Słowa te jednak świadczyły, że dokładnie przewidziałem dalszy bieg wypadków.

Mówiąc o polskim charakterze Wilna byłem z jednej strony wyrazicielem myśli i uczuć mieszkańców Wilna, zaś z drugiej rzecznikiem narodu polskiego, dla którego Wilno zawsze było symbolem walk o niepodległość. Nie chciałbym dłużej zatrzymywać się nad tą kwestją,gdyż poglądy swe wyraziłem w czasie pobytu w Kownie w rozmowie z przedstawicielami prasy.

Byłbym szczęśliwy, gdyby obecne nieporozumienia zostały wreszcie wygładzone i pragnąłbym, by zaistniały stosunki umożliwiające normalne współżycie sąsiedzkie. W sprawie Gdańska i Kłajpedy zająłem stanowisko odpowiadające mej ideologji, która wyklucza wszelką możność kupczenia żywemi organizmami narodowemi. Poglądy swe na tę sprawę wyłożyłem w liście do hr.Cadenhove-Kalergi´ego w związku z jego projektem, dotyczącym Gdańska i Kłajpedy. W styczniu 1927 r. list ten ukazał się w "Epoce" /Nr.11/ i w wiedeńskiej "Neue Freie Presse"/Nr. 22395/. Pozwalam sobie zacytować z tego listu co następuje:

"Pozatem porusza Pan kwestję litewską, wymagającą specjalnie delikatnego podejścia. Pochodzę z prowincji bliskiej Litwie i dobrze znam wewnętrzne stosunki tego kraju. Jak najdroższe relikwie przechowuję wspomnienia o walce, którą przed 20 laty wraz z Litwinami i innemi uciemiężonemi narodami prowadziłem w Dumie rosyjskiej. Myślą przewodnią tych walk było wolne samookreślenie się narodów. Dzisiaj, gdy jesteśmy wolni nie możemy wyrzekać się tych zasad. Jestem głęboko przekonany, iż po rozwianiu się mgły pierwszych dni niepodległości Litwa spojrzy na życie w sposób bardziej realny i przekona się, iż droga ku utrwaleniu niepodległości prowadzi poprzez harmonijną współpracę z narodami sąsiedniemi, a zwłaszcza z moją Ojczyzną, z którą Litwę więcej łączy niż dzieli".

Co się tyczy mojego odczytu w Paryżu, to w celu uniknięcia jałowego sporu podaję tekst niniejszego odczytu w jęz.francuskim, zamieszczony w dn.15 stycznia 1932 r.w "Revue Mondiale". Z tekstu tego pozwolę sobie zacytować co następuje:

"Ośmielam się twierdzić, iż niema małych narodów", jak niema "małych obywateli". O ile naród rozporządza małym obszarem ziemi, a jego znaczenie geograficzne jest małe, to jednak nie przeszkadza mu to być wielkim narodem chociażby pod względem moralnym i intelektualnym. Nikt nie zaprzeczy tych właściwości Belgom, a to samo moznaby powiedzieć i o innych narodach nazywanych narodami małemi. Niepodległość tych kraji i narodów stanowi wspólny dorobek ludzkości. Mojem zdaniem uwagi te dotyczą także Estonji, Finlandji, Łotwy i Litwy, które już oddawna graniczą z Polską. Narody te z przyrodzenia są wrażliwe pod względem politycznym, wszyscy oceniają ich pracowitość, zaś trwałość ich życia indywidualnego wytworzyła ich silną psychiczną i moralną indywidualność".

Nie mogłem jednak w tym odczycie odnaleść zarzucanych mi myśli o buncie Litwy, których, przyznam się, nie rozumiem.

Mam nadzieję, iż Pan, Panie Redaktorze zamieści w swem szanownem piśmie ten mój list, a to w celu gruntownego wyjaśnienia mego stosunku z Narodem Litewskim i z utworzonem przezeń państwem ".

/Powyższy list "Lietuvos Žinios" nie zaopatrują w żadne komentarze/.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Kronika.

Echa wystąpienia Strońskiego w sprawie polskiej własności na kresach w "Lietuvos Aidas". "Lietuvos Aidas" /Nr.160/ we wzmiance p.t."Polska polityka kolonizacyjna na kresach zmierza ku bankructwu" cytuje wystąpienie p.St.Strońskiego w "Gazecie Warszawskiej" na temat polskiej własności na kresach i dochodzi do wniosku zamkniętego w tytule wzmianki.

Dokoła ewentualnej rewizcji litewsko-niemieckiego traktatu handlowego."Rytas" /Nr.143/: W r.1933 upływa termin prawomocności litewsko-niemieckiego traktatu handlowego. Ponieważ stosunki handlowe z Niemcami są nadal pokaźne, przeto już dzisiaj poczyna się myśleć o dalszych losach traktatu. Panuje przekonanie, że traktat nie będzie automatycznie przedłużony, lecz zostanie zrewidowany i uzupełniony zwiększeniem uprawnień Litwy.

Rewizyta skautów litewskich w Łotwie. "Dzień Kow." /159/: Dn.14 b.m.szef skautów litewskich pułk.Szarauskas oraz major Waluszis udali się do Łotwy celem złożenia rewizyty szefowi skautów łotewskich.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Wprowadzenie systemu progresyjnego w więzieniach litewskich."Rytas" /142/: W więzieniach i domach aresztu w Litwie został wprowadzony system progresyjny, polegający na tem, iż wszyscy więźniowie zostali podzieleni na trzy kategorje: kategorję pierwszą, drugą i karną. Podziałowi temu podlegają wszyscy więźniowie skazani niemniej niż na jeden rok więzienia. Do grupy pierwszej zaliczani są natychmiast po wyznaczeniu kary wszyscy, którym przysługuje prawo uzyskania przywilejów niewcześniej niż po 3 miesiącach pobytu w więzieniu a także osoby dobrze się sprawujące. Do grupy drugiej wchodzą więźniowie skazani niewięcej niż na 12 lat ciężkiego więzienia i ci, którzy odsiedzieli niemniej niż 6 miesięcy. Do grupy tej zaliczani są więźniowie skazani na więcej niż 12 lat, lecz ci tylko, którzy odsiedzieli niemniej niż 3 lata. Więźniowie grupy drugiej cieszą się z różnych ulg, mogą czytać gazety i książki, przyjmować wizyty i pobierać pewne wynagrodzenia za pracę. Najsroższy rygor panuje w grupie trzeciej, karnej. Zaliczani są do tej grupy wszyscy źle sprawujący się. Grupa ta nie posiada żadnych uprawnień. Dla sklasyfikowania więźniów i przydzielenia ich do odpowiednich grup, tworzy się rady więzienne pod przewodnictwem naczelnika więzienia.

Okólnik o osobach nielegalnie przybywających do Litwy."Echo" /195/: Dep.Ochrony Obywatelskiej rozesłał okólnik zawierający przepisy o postępowaniu z osobami nielegalnie przybywającemi do Litwy.

Przy zatrzymaniu osoby nielegalnie przybyłej na Litwę przez granicę lub linję administracyjną policja dokonuje rewizji osobistej, sporządza protokół rewizji, zbiera potrzebne informacje o danej osobie i sporządza protokół nielegalnego przekroczenia granicy.

Jeżeli osoba ujęta jest obywatelem litewskim, uwalnia się ją, a protokóły przesyłają się naczelnikowi tego powiatu, na terenie którego dany obywatel litewski zamieszkuje. O ile osoba, która przekroczyła nielegalnie granicę jest obywatelem obcym, zostaje ona aresztowana, a dokumenty i protokóły przesyłane są odpowiedniemu naczelnikowi powiatu, zaś w Kłajpedzie naczelnikowi policji granicznej w celu wymierzenia grzywny.

O ile zatrzymany popełnił jakieś przestępstwo i jest ścigany sądownie, w takim razie oddaje się go do dyspozycji odpowiednich organów, które wytoczą przeciwko niemu sprawę. Policja graniczna kolejowa lub zwyczajna o każdym wypadku nielegalnego przedostania się do Litwy zawiadamia policję kryminalną, która może zażądać przekazania jej tej osoby. O ile zatrzymana osoba jest wojskowym, w takim razie zawiadamia

się o tem oddział II Szt.Gen., zaś osoba zatrzymana wraz z protokółami przekazuje się policji kryminalnej. Policja kryminalna wypełnia specjalny kwestjonarjusz i dokonuje odbitki daktyloskopijne. Obcokrajowcy, którzy nielegalnie przybyli na Litwę z wyjątkiem wojskowych i politycznych, na mocy rozporządzenia naczelników powiatowych lub szefa kłajpedzkiej policji granicznej wysyłani są z granic Litwy. Jeżeli wysłanie z jakichkolwiek bądź przyczyn jest niemożliwe, w takim razie zezwolenie na pobyt w Litwie wydaje się za zgodą Dep.Ochroby Obywatelskiej lub gubernatury Kraju Kłajpedzkiego.

P r ó b y n o w e g o s a m o l o t u w o j e n n e g o ."Dzień Kowieński" /159/: W dn.14 b.m. na lotnisku kowieńskiem dokonano prób nowego samolotu "Anbo IV" konstrukcji pułk-inż.Gustajnisa. Konstruktor nowego maszyny w 1927 r. ukończył w Paryżu wyższą szkołę lotniczą. Wszystkie samoloty Gustajnisa odznaczają się trwałością budowy i chyżością. Nowy samolot przeznaczony jest dla celów wojennych i posiada silnik o 450 HP firmy "Vasp". Na wysokości tysiąca mtr. samolot rozwija szybkość 289 km. na godzinę.

U t w o r z e n i e Z w i ą z k u R o l n i k ó w, d z i e r ż a w i ą c y c h t. z w. g o s p o d a r s t w a k u l t u r a l n e. "Dzień Kow." /159/: W dn.14 b.m. w Izbie Rolniczej odbyło się zebranie organizacyjne Związku Rolników, dzierżawiących t.zw."majątki kulturalne".

U r l o p m i n . R u s t e j k i s a ."Dzień Kowieński" /Nr.160/: Dn.15 b.m. udał się na urlop minister Spraw Wewn.pułk.Rustejkis. Obowiązki jego pełni generalny sekretarz M-stwa płk.Stencelis.

U r l o p s z e f a p o l i c j i k r y m i n a l n e j .Dzień Kow." /160/: W dn.18 b.m.udał się na miesięczny urlop szef litewskiej policji kryminalnej p.J.Statkus. Zastępuje go szef I oddziału policji kryminalnej A.Poviłajtis.

M a j ą t e k s z k ó ł p o w s z e c h n y c h w L i t w i e "Liet. Aid." /160/: Majątek szkół powszechnych w Litwie z każdym rokiem wzrasta. W styczniu r.b. 1452 szkoły powszechne w Litwie /bez Kraju Kłajp./ posiadały 4.290 ha ziemi wartości 3.421.165 lt. 708 szkół posiada własne domy, czyli, że 30,9% wszystkich szkół posiada własne domy. Domy te obrachowuje się na 14.351.993 lt. Wrachowując księgozbiory, pomoce naukowe i inne, ogółem majątek szkół powszechnych w Litwie stanowi wartość 23.295.770 lt.

Z p o l i c j i k r y m i n a l n e j ."Rytas" /142/: W dn.12 b.m. litewska policja kryminalna wdrożyła śledztwo przeciwko klerykowi B. Jaruszauskasowi, przebywającemu w probóstwie szafkiańskiem pow.szawelskiego.

P r z e n i e s i e n i e p r o f .E r e t a s a i d r .L e i m o n a s a d o w i ę z i e n i a w M a r j a m p o l u ."Rytas"/142/: Skazani na 3 mies.więzienia za wygłoszone przemówienia na kongresie związku "Pavasaris" w Marjampolu prof.Eretas i dr.Leimonas z więzienia kowieńskiego zostali przeniesieni do więzienia marjampolskiego. Prof. Dovidajtis prawdopodobnie również zostanie przetranzlokowany do więzienia w Marjampolu.

D r u g a w y c i e c z k a n a l i n j ę d e m a r k a c y j n ą ."Lietuvos Žinios" /160/: W dn.24 b.m.odbędzie się druga wycieczka na linję demarkacyjną /w okolice Balkinink/ autobusami. Koszta wynoszą 19 lt.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

D o k o ł a u s u n i ę c i a s i ę p r e z e s a k ł a j p e d z k i e j I z b y H a n d l . - P r z e m y s ł o w e j ."Lietuvos Žinios"/161/:Usunięcie się prezesa kłajpedzkiej Izby Handlowo-Przemysłowej konsula L.Jahna wywołało wsferach niemieckich ogromne zadowolenie. Konsul Jahn odznaczał się lojalnością wobec Litwy.Jego usunięcie się jest pierwszem dziełem Dyrektorjatu Schreibera. Na stanowisko prezesa Izby wysuwane są kandydatury Niemców:kupca Szarpetera i przywódcy Volkspartei Jana Kraussa.

B7